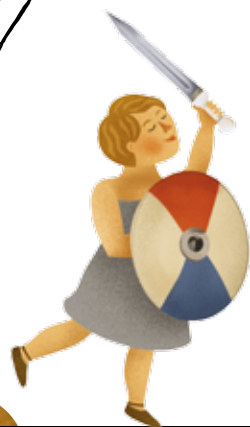

Ókori hősök

KUTATÓFÜZET 7-10 ÉVESEKNEK

A SEUSO-KINCS

Vándorkiállítás
2017-2018

Budapest 2017

Készítették:

Suba Eszter Leona, Kenesei Zsófia Orsolya, Vattay Liliána

Szakmai tanácsadó:

Dági Marianna (Szépművészeti Múzeum)

Mráv Zsolt (Magyar Nemzeti Múzeum)

Szerkesztő: Merényi Ágnes

Grafikai tervezés: Farkas Anna

Rajzok: Maros Krisztina

Fotó: Kardos Judit és Dabasi András (Magyar Nemzeti Múzeum)

Nyomda: Mega Kft.

© Magyar Nemzeti Múzeum, a szerzők és a fotók
jogtulajdonosai

Felelős kiadó:

Varga Benedek, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója

ISBN 978 615 5209 68 0

Támogatók:

Magyarország Kormánya

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Kedves Felfedező!

Fedezd fel a Seuso-kincs egyik csodálatos táján keresztül Akhilleusz, az ókori görög hős történetét és a görög-római hősök mindennapjait.

A füzetet használhatod a kiállításban, de megoldhatod otthon is a feladatokat.

Nem kell más hozzá, csak egy ceruza és indulhat a felfedezés!

A SEUSO-KINCS

A Seuso-kincs egy 14 darabból álló kincslelet. Ezüstedényeit evéshez, iváshoz és tisztálkodáshoz használták. A kincs majdnem 50 éve a föld alól került elő egy rézüstben, és megtalálása óta nagyon kalandos utat járt be. Nevét a tulajdonosáról, Seusóról kapta, aki a Balaton vidékén élő római előkelő volt.

A Seuso-kincs tizennégy ismert ezüstedénye

Seuso kb. 1600 évvel ezelőtt élt, abban a korban, amikor a Római Birodalomban császárok uralkodtak. A birodalom ebben az időben az Atlanti-óceántól Arábiáig, a Szaharától a Dunáig terjedt. Az északi határon feküdt Pannonia, a mai Magyarország dunántúli része. Seusónak nagy hatalma és óriási vagyona volt.

VAJON MIBŐL SZÁRMAZOTT A LEGTÖBB BEVÉTELE?

- háborúskodásból
- földbirtokából és előkelő tisztségéből
- kereskedeleméből
- állattartásból

Ha alaposan megfigyeled a kincset, az egyes darabok különféle történeteket ábrázolnak: vadászatot, lakomát vagy híres görög mítoszokat. Abban az időben, amikor ezek az edények készültek, a műveltség fontos része volt a görög mitológia ismerete.

Mi a mítosz?

A mítoszok mesés történetek az ősről, régi hősről, istenéről és különleges lényekről. Az összes mítoszt együtt mitológiának hívjuk.

TIPPELJ! HÁNY KILOGRAMMOT NYOMNAK A SEUSO-KINCS EDÉNYEI EGYÜTT?

68,5 kg

5 kg

101 kg

istenek

halhatatlanok, akik természetfeletti erővel rendelkeznek, de mégis sokszor esendők

félistenek

egy isten és egy ember gyermekei

halandók

az emberek

MARIUS: – Ki a példaképed, Seuso?

SEUSO: – ... példaképem? Nincs még.

MARIUS: – Gyere, elmesélem neked Akhilleusz történetét!

... Thetisz tengeristennő kegyeiért két isten versengett:

Zeusz, a főisten, és Poszeidón, a tengerek istene.

Azonban egy jóslat miatt – mely szerint Thetisz születendő gyermeke hatalmasabb erővel fog rendelkezni, mint apja – a tengeristennőt a halandó Péleuszhoz adták feleségül.

Péleusz és Thetisz gyermeke lett Akhilleusz.

MILYEN ISTENEK NÉZIK AKHILLEUSZ SZÜLETÉSÉT?

Kösd össze az isteneket
a hozzájuk tartozó leírással!

ZEUSZ

A költészet, jóslás,
művészet, íjászat istenét
babérkoszorúval ábrázolják.

HÉLIOSZ

HERMÉSZ

Félig ember, félig isten,
hatalmas erejéről ismert.
Magán hordja a legyőzött,
rettegett oroszlán bőrét,
amely megóvja őt minden
sérüléstől.

APOLLÓN

A tengerek istene, aki
háromágú szigonyával
uralja a vizeket.

POSZEIDON

A Nap istene, aki fényével
beragyogja a földet.

HÉRAKLÉSZ

Az istenek hírnöke, akinek
szárnyas pálcáján két kígyó
tekereg.

A főisten, akinek egyik
ismertető jegye a jogara.

MARIUS: – A mítosz szerint a Sztüx folyónak halhatatlanságot adó ereje volt. Ezért Thetisz sarkánál fogva belemártotta fiát, így biztosítva számára sebezhetetlenséget. Egyetlen sebezhető pontja a sarka maradt, ahol anyja keze érintette.

**A LÁBUNK MELYIK RÉSZÉT
NEVEZIK ACHILLES-ÍNNAK?
1 VAGY 2 VAGY 3?**

MARIUS: – Ahogyan neked, úgy Akhilleusznek is volt nevelője. Őt a bölcs Kheirón, a kentaur nevelte! A kentaur félig ember, félig állat csodalény. A felsőteste emberi, de az alsótteste egy állaté. Találd ki, melyik állaté!

SEUSO: – **(írd ide!)**

MARIUS: – Akhilleuszt Kheirón tanította meg zenélni és a sebek gyógyítására is.

MIRE TANÍTOTTA MÉG A KENTAUR AKHILLEUSZT?

A képek alapján **találd ki!**

MARIUS: – Amikor Akhilleusz kilenc éves lett, megjövendölték, hogy nélküle nem lehet majd bevenni Trója városát. Anyja, Thetisz viszont egy jóslatból azt is megtudta, hogy ha fia részt vesz a harcban, akkor ott életét veszti. Ezért női ruhába bújtatta, mintha fiatal leány volna, és rábízta őt Lükomédész királyra.

SEUSO: – Akhilleusz női ruhába bújt?

MARIUS: – Igen, de a görögök tudták, hogy csak az ő segítségével nyerhetik meg a trójai háborút. Ezért a leleményes Odüsszeusz, Ithaka királya, elindult megkeresni Akhilleuszt. Odüsszeusz, amikor Lükomédész király udvarába ért, női ruhákat vitt ajándékba, amelyek közé egy pajzsot és egy dárdát is elrejtett. Miközben a ruhákat mutatta a nőknek, egyik embere belefűjt egy kürtbe, mintha harci riadót fújna. Ekkor Akhilleusz rögvest a fegyverek után kapott, így felfedte valódi kilétét.

SEUSO: – Lebukott?

MARIUS: – Így is mondhatjuk! Akhilleusz ezután csatlakozott a Trójában harcoló görög sereghez. Bár tudta, hogy emiatt fiatalon meghal, de azt is tudta, hogy tetteivel dicsőséget szerez, és neve az örökkévalóságig fennmarad.

SEUSO: – Én is azt szeretném, hogy a nevem még kétezer év múlva is ismert legyen... Mostantól a hős Akhilleusz lesz a példaképem!

Színezd ki a képen azokat a tárgyakat, amelyekről a szövegben szó van!

(Akhilleusz női ruhája, pajzs, dárda, harci kürt)

MEGTALÁLOD-E A KÉPEN ODÜSSZEUSZT?

Az itt látható tárgyak közül **válaszd ki**,
mit vihetett magával egy katona a harcba!

MARIUS: – Akhilleusz a trójai háború hőse. Ennek a háborúnak a kezdete és vége két különös tárgyhoz kötődik. A kép segítségével találd ki, melyik hová illik a történetbe!

Thetisz istennő és Péleusz lakodalmára az istenek Eriszt, a viszály istennőjét nem hívták meg. Ezért Erisz egy gurított az ünneplők közé, amelyen a „Legszebbnek” felirat állt. Mindegyik istennő magának követelte ezt az Zeusz a döntést Párisra, egy trójai pásztorfiúra bízta, akiről végül kiderült, hogy a trójai király fia.

Párisznak Héra, Pallasz Athéné és Aphrodité közül kellett választania. Aphrodité, a szerelem istennőjét választotta, mert cserébe a legszebb halandó nő, Heléna szerelmét kapta tőle. De Heléna már a spártai király felesége volt, Párisznak el kellett őt rabolnia, hogy együtt lehessen vele. A mítosz szerint a görögök ezért indítottak háborút Trója városa ellen.

A görögök tíz évig ostromolták Tróját, de csak csellel tudták bevenni. Építettek egy hatalmas, amelynek belsejében elbújtak a harcosok. A a város falai alatt hagyták, majd elvonulást színleltek. A trójaiak megőrültek a furcsa építménynek, és városukba vonszolták a Éjszaka aztán előbújtak belőle a görögök, kinyitották a kapukat társaiknak, és elfoglalták a várost.

SEUSO: - Mit csinálnak a tálon a nők?

MARIUS: - Lükomédész király lányai épp vissza akarják tartani Akhilleuszt a háborútól. De a harci trombita hangjára elejtették a kosarat, amiből kigurultak a fonáshoz használt eszközök: a guzsaly, az orsó és a gyapjú fésüléséhez a fésű. De Akhilleusz másik lábbelije is ott van!

Nézd meg ezt a képet, hogyan tekerik a fonalat az orsóra!

AZ ÍGY ELKÉSZÍTETT FONALBÓL AZTÁN SZŐTTEST IS LEHET KÉSZÍTENI.

Rakd helyes sorrendbe a szövés lépéseit!

- fonal elhelyezése függőlegesen a szövőszéken
- fonalak keresztezése
- szélek eldolgozása
- a felfűzött fonal lehúzása súlyokkal
- fonal kiválasztása

HOL TALÁLKOZHATSZ AKHILLEUSSZAL MA? MILYEN FILMEKBEN, MESÉKBEN LÁTTAD?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. OLDAL | Vajon miből származott a legtöbb bevétel? **A föld-
birtokából és előkelő tisztességéből.** Típpelji! Hány kilogrammot
nyomnak a Szeso-kincs edényei együtt? **68,5 kg** | **4. OLDAL** | Kik
figyelik Akhilleusz születését? Kösd össze az isteneket a hozzá-
juk tartozó leírással! **Zeusz** – A főisten, akinek egyik ismertető-
jegye a jogara. **Hermész** – Az istenek hírnöke, akinek szárnyas
pálcaján két kígyó tekereg. **Poszeidón** – A tengerek istene, aki
háromágú szigonyával uralta a vizeket. **Héraklész** – Félig em-
ber, félig isten, hatalmas erejéről ismert. **Magán hordja a legyő-
zött, rettegett oroszán bőré, hogy megövj a földet.** **Apol-
lón** – A költészet, jószág, jószág istenét babérkoszorúval ábrázolják.
5. OLDAL | A lábunk melyik részét nevezik Achilles-ínnak? **2**
6. OLDAL | A felsőteste ember, de az alsóteste egy állat. **Talaid**
ki, melyik állat? **Ló.** Mire tanította meg a kentaur Akhilleusz?
A képek alapján **talaid ki! Irótáblán írni, vaddászni, harcolni és lan-
ton játszani.** | **8. OLDAL** | Megtalálad a képen Odüsszeusz? **Jobb
oldalról a második szakállas fejdedős férfialak.** | **9. OLDAL** | Az itt
látható tárgyak közül válassz ki, mit vihett magával egy katona
a harcokba! **lándzsá, pajzs, rövid, egyenes kard, sisak, lánjing**
10. OLDAL | **Aranyalma, Faló.** | **11. OLDAL** | Rakd helyes sorrendbe
a szöveg lépéseit! **1 Fonal kiválasztása, 2 Fonal elhelyezése függő-
legesen a szövöszéken, 3 A felfűzött fonal lehúzósa súlyokkal, 4 Fonalak keresztelése, 5 Szélek eldolgózása**

Felhasznált irodalom

- Apollodórosz: Mitológia. Európa Kiadó. Budapest 1977.
Havas László–Hegyí W. György–Szabó Edit: Római történelem.
Osiris. Budapest 2007.
Hegyí Dolores: Polis és vallás. Bevezetés a görög
vallástörténetbe. Osiris. Budapest 2003.
Kerényi Károly: Görög mitológia. Gondolat. Budapest 1977.

Felhasznált képi forrás, párhuzam

- Der spätrömische Silberschatz von Kaiseraugst.
Augusta Raurica. Augst 1984.
Athéni feketealakos léküthosz, Kr. e. 550–530.
Metropolitan Museum of Art, leltári szám: 31.11.10.
Ld. www.metmuseum.org/art/collection/search/253348

